

Recomandări

cu privire la participarea studenților în asigurarea calității formării profesionale în învățământul superior

Conform recomandărilor de politici EHEA (European Higher Education Area - Spațiul European al Învățământului Superior), studenții sunt parteneri cu drepturi depline în cadrul comunității didactice, administrative și academice, avînd, astfel, dreptul să participe la toate deciziile care se iau în cadrul instituțiilor de învățămînt superior, dar și la nivel național și european. Acest principiu îl regăsim și la nivelul **asigurării calității**.

În învățămîntul superior se aplică mai multe principii privind asigurarea calității, inclusiv, respectarea diversității instituțiilor în mediul universitar, instituțiile la rîndul lor luîndu-și angajamentul de a crește permanent calitatea formării profesionale, dezvoltarea continuă a relației între cercetare și educație, cooperarea cu diverse agenții de asigurare a calității din spațiul european al învățămîntului superior – membri ai ENQA (Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățămîntul Superior); precum și includerea **studenților ca parteneri** în comunitatea academică și revizuirea periodică a propriilor acțiuni, pentru a fi în conformitate cu liniile de acțiune ale celor mai dezvoltate țări.

La nivel european, nu există un singur model de implicare a studenților în asigurarea calității, totuși, unele niveluri de implicare pot fi identificate pe baza răspunsurilor colectate din chestionare, studiile de caz, examinarea literaturii de specialitate, în special rapoartele de monitorizare ale Procesului de la Bologna.

Astfel, la nivel instituțional, studenții au trei roluri principale în asigurarea calității: furnizarea de informație prin participarea în sondaje, grupuri de discuții etc.; participarea la redactarea rapoartelor de autoevaluare, dar și în calitate de membri ai organelor instituționale responsabile de procesele de asigurare a calității.

La nivel național au fost identificate două roluri principale ale studenților în asigurarea calității: furnizarea de informații (consultări pe parcursul evaluărilor externe), precum și în calitate de membri ai comisiilor de evaluare externă ale instituțiilor de învățămînt superior și / sau programe de studii, în cazul în care studenții sînt observatori în cadrul echipelor de experți, sau au statut de membru, inclusiv dețin uneori pozițiile de președinte și secretar în cadrul echipelor, evident, un rol recunoscut la nivel de luare a deciziilor.

Spre exemplu, în Danemarca, Finlanda, Polonia și Scoția studenții dețin poziția de președinte și/sau secretar al echipei de experți externi; în același timp, în majoritatea țărilor (Austria, Cehia, Franța, Letonia, Slovacia etc.) studenții sunt implicați doar în calitate de observatori; iar în câteva țări, cum este Portugalia de exemplu, implicarea studenților este doar discutată și nu există o poziție unică în acest sens.

În unele țări studenții s-au organizat de sine stătător în echipe de experți de asigurare a calității. Aceste echipe oferă training-uri, promovează implicarea studenților, oferă studenților posibilități de participare în procesele de asigurare a calității, ajutor pentru furnizarea și difuzarea de informații către toate colectivele de studenți pentru creșterea gradului de conștientizare a necesității asigurării calității în învățământul superior. De ex., Uniunea Europeană a Studenților a stabilit un comitet director independent al propriilor experți pentru asigurării calității în învățământul superior

În sfârșit, la nivelul de conducere a agențiilor naționale de asigurare a calității, studenții pot fi implicați în trei etape: ca planificatori ai programelor de evaluare/ acreditare, în calitate de membri ai organelor consultative și în calitate de membri ai organelor de guvernare. În 21 de sisteme naționale studenții sunt membri ai organelor de conducere, cu un vot plin drept fiind în 15 dintre ele.

Suplimentar, în afară de participarea directă a studenților în procedurile de evaluare/acreditare, există și diverse modalități de implicare în elaborarea – perfecționarea politicilor de asigurare a calității în învățământul superior: participarea în consultările publice cu factorii de decizie (Guvern, comisii parlamentare), în calitate de reprezentanți ai studenților care nu sunt implicați direct în nici un proces, dar furnizează informații cu privire la probleme discutate sau sunt implicați în diseminarea bunelor practici. Aceasta contribuie la dezvoltarea culturii calității și la acordarea credibilității proceselor respective și a rezultatelor acestora.

Totodată, implicarea studenților în procesul de asigurare internă/ externă a calității este în importantă și din perspectiva menținerii **spiritului critic** și a **viziunii unice** cu care aceștia pot contribui.

În contextul învățământului superior din Republica Moldova, participarea studenților în procesul de asigurare internă a calității se concretizează prin:

1. Contribuția la raportul de autoevaluare internă a calității – în primul rând prin contribuția la raportul pe facultăți/departamente, prin apartenența la departamentele și comisiile

de asigurare a calității, organe responsabile de redactarea raportului de autoevaluare a calității la nivel de structuri universitare.

În al doilea rând, studenții sunt responsabili de redactarea unui raport general de autoevaluare a calității instituționale, argumentând concluziile la care au ajuns studenții vizavi de punctele tari și punctele mai slabe, de succesele, riscurile, incertitudinile sau insuccesele asigurării calității prin raportare la programele de formare profesională, criteriile, standardele și indicatorii de performanță menționați în metodologiile de evaluare a calității.

2. Participarea la procesul de evaluare a cadrelor didactice – procedură anuală obligatorie prin care studenții completează o serie de chestionare și optează pentru anumite cursuri și / sau cadre didactice.

3. Implicarea studenților în comisiile de evaluare externă urmează să se realizeze în urma obținerii certificatului de student - evaluator, ca urmare a participării la sesiunile de formare organizate de către ANACIP.

De menționat și anumite **bariere** în procesul de participare /implicare a studenților în procedurile de asigurare a calității, cele mai frecvente fiind: procesele de asigurare a calității nu sunt suficient de transparente și rapoartele de evaluare/ acreditare nu sunt publicate într-o formă clară și accesibilă; nu este o participare veritabilă a studenților, ci una formală, simbolică; această muncă nu este recunoscută; cunoștințe insuficiente /formare superficială în asigurarea calității; unii studenții consideră că aceste activități sunt inutile, deoarece nu văd îmbunătățiri consecvente în sistem; procedurile de selectare a studenților–membri în echipele de evaluare cu sunt transparente și corecte; studenții nu sunt percepuți ca și parteneri de către comunitatea academică.

Concluzionăm că studenții contribuie în mod constant la asigurarea calității în învățământul superior și cei mai mulți experți recunosc o valoare adăugată a implicării acestora în evaluare /acreditare, apreciază participarea și angajamentul lor, pe care o percep ca inspirația și dorința de a vedea rezultate bune, prin participarea lor.

Evident, implicarea studenților în procesele interne sau externe de asigurare a calității oferă o îmbunătățire a acestor procese. Studenții sunt parteneri și o mare resursă, deoarece oferă adesea noi soluții, care se formalizează în îmbunătățirea continuă a rapoartelor de evaluare, inclusiv alte aspecte care nu sunt luate în considerare, sau care nu au fost abordate în mod consecvent.